

Ētahi tohu e rima e menemene tonu ai a tātou pēpi (mo ngā marama tuatahi e ono)

E kai i ngā kai whai hua

- A te wā e tīmata ai te kai māro tohua ko ngā kai whai hua kē.
- Ko ngā tino kai ko ērā katahi ano kia pua ake.
- Kaua e tohaina ngā pune i a koe e whāngai ana i tō pēpi.

He pai rawa te wai ū

- Kia whāngaiā ngā kōhunga te wai ū ānake kia tae rāno ki te ono marama ā, whāngaiā tonu ki taua kai kia tae rāno ki te tau tuatahi kō atu rānei.
- Mena kahore e ngote ū ana huri ki te kapu ki te pounamu rānei me te wai ū ki te inu tātai mo te kōhunga.
- Kaua e purua ngā inu reka ki te pounamu ki te kapu rānei.
- Kaua e tukua kia moe noa te pēpi me te pounamu.
- Kaua e purua he mīere ētahi atu huka momo hakareka rānei ki ngā poi mahuru.

Taitaia o niho me te pani niho pūkōwhai mō ngā meneti e rua ia wā e rua

- Horoia ngā niho o tō pēpi e rua wā o ia rā mai te wā e putaputa ai.
- Mukua mā te taretare ngawari he taitai niho iti ngāwari noa me te pani niho pūkōwhai mō te kaumātua iti nei.

Me tuha kaua e ruia āmuri o te taitai

- Ko te pūkōwhai ki roto o te pani niho ka āraihiā te pirau haere o ngā niho.
- Kaua rawa e horoia te māngai o tō pēpi i muri tonu i te taitai o ana niho kia ū tonu ai te pūkōwhai hei haumaru e tupu ai e pūkaha o ana niho.

Kia whiwhi mātai niho ia wā ia wā

- He tino take tā nga niho pēpi. He tino hua tā ngā niho pēpi mo te kai mō te kōrero me te auaha o te kauae.
- Ka tohua ngā pēpi mai i tō rātou whānau ki te rāngai niho ā-rohe tata.
- Ka rite ngā pēpi mō te mātai tuatahi o te māngai āmua atu i te huringa o te tau tuatahi.
- Ka noho kore utu te manaaki niho a eke noa koe ki te tekau mā waru.

Whare Haumanu Niho Tamariki o te Hāpori

Hore kau he utu mō ngā tamariki atu ki te tekau mā whitu te kaumātua

Ko te manaaki niho mo ngā tamariki mai i te whānautanga ki te tekau mā waru tau te kaumātua ka tukuna e ngā ratonga tuku manaaki niho whānui nei kia hāngai ki o rātou ake tau.

Tamariki mai i te whānautanga ki tau kura tuawaru

Ko te Ratonga Niho Tamariki ā-Hāpori e tuku ana i ngā ratonga tiro niho kore utu mai i te whānautanga tae noa ki te tau tuawaru. E waru tekau mā toru ngā ratonga mō ēnei mahi niho mo te rohe whānau o Tāmaki Makaurau. Ko ēnei ratonga he hononga o ngā whare haumanu ā-hāpori me ngā ratonga niho pānekeneneke. Ko te manaaki niho mai i te Whare Haumanu Niho Taitamariki ā-Hāpori he mea tuku nā ngā kaituku haumanu niho me ngā kaituku haumanu Oranga Māngai kua eke ki ngā taumata mō ngā tūranga ngaio hei mātai oranga māngai, tuku oranga me te ārai katoa. Ko te wā e kitekite ai mātou i tō uri he mea whakarite mai o ngā tuhinga mō ngā whāinga oranga o tō uri. Kā aromātaihia ngā whāinga e ngā kaituku haumanu me te kōrero atu kia a koe. Kia mārama ake kahore mātou e tuku take niho matua.

Tamariki mai i te tau kura tuaiwa ki te tekau mā waru

Ka tukuna ngā ratonga manaaki niho Taiohi e ngā ohu mahi niho / rata niho kua whiwhi kaupapa here mai i te Poari Hauora ā-Rohe mai te tau kura tuaiwa ki tō rātou huritau tekau mā waru. Ahakoa kei te kura, e utua ana mō te mahi kahore rānei, e āhei ana rātou kia whiwhi ratonga niho kore utu. Mō ngā pārongo atu o te manaaki niho Taiohi ā hei rapu ohu mahi niho rānei e tuku ratonga ana mai o ngā kaupapa here utu pātata atu kia a koe whāia te paetukutuku.
www.ards.co.nz wāea atu rānei ki 0800 TALK TEETH (0800 825 583).

Whakapā atu ki te Ratonga Niho Tamariki ā-Hāpori

Hei tohu rārangi o ngā Ratonga Niho Tamariki ā-Hāpori hono atu ki te paetukutuku www.ards.co.nz. Kei reira ngā tohu whakapā o a mātou whare haumanu. Ka taea e ngā ringa hāpai o ia whare haumanu te whakauru I tō uri ki te whakarite tūtakina rānei. Tua atu e āhei ana koe ki te wāea atu ki 0800 TALK TEETH (0800 825 583).

Tiro kia hāngai o tohu whakapā

E whai kiko ana tā mātou whiwhi i ngā whakapānga a tō uri. Tēnā koa tukua mai he karere rorohiko ki ARDS@waitematadb.govt.nz, me te ingoa o tō uri me tana rārangi tatau hauora ā-motu mena e mōhiohia ana.

Mena ka ngau ngā niho o tō uri

Hei whakauru i tō uri ki te tūtakina mō te Āraia i te Mamae tēnā whakapā atu ki te whare haumanu ā-hāpori wāea atu rānei.

Mena ka whara ngā niho o tō uri

Mena kua whara ngā niho te māngai rānei o tō uri mātua kia tukua atu he tono ki te Kaporeihana Āwhina Hunga Whara. Hei tīmata me whakapā atu ki tō rata niho pātata tōtika rānei ki te ratonga mā te nama mō ngā haora-ōmuri o te wā tuwhera. E kore e āhei mā mātou e tuku ngā kōrero mō te whara a tō uri ki te Kaporeihana Āwhina Hunga Whara ērangia e tēa e mātou te tuku tohutohu atu kia a koe.

Mena ka pā te mamae ki tō uri waho o ngā wā tuwhera

Ki te nuinga o ngā whare haumanu ko ngā haora mahi ia rā ko te waru i te ata ki te haurua o te whā i te ahiahi Mane ki te Paraire. Mena ka tohua he wā tūtaki mō te Ārāi Mamae kei waiho o ēnei haora hono atu ki tō rata niho tōtika ki te ratonga mō ngā haora kapi rānei. Kia mataara – tērā pea ka utu kē koe, ko tā mātou kī ake me kōrero atu ki tō rata niho ki te ratonga haora kapi rānei i a koe e whakarite wā tūtaki ana.